

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ**

**ПРАВИЛНИК
О ФОРМУЛАМА ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛАМА НАКОН ДОЈЕЊА**

Бања Лука, јануар 2018. године

На основу члана 38. став 6. Закона о храни („Службени гласник Републике Српске“, број 19/17) и члана 82. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16), министар здравља и социјалне заштите, уз прибављено мишљење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, 25. јануара 2018. године, доноси

ПРАВИЛНИК О ФОРМУЛАМА ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛАМА НАКОН ДОЈЕЊА

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови у вези са квалитетом, саставом, врстом информација и листи супстанци које се могу додавати формулама за дојенчад и формулама након дојења, као и начин и услови означавања и њиховог стављања на тржиште.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) дојенчад су дјеца млађа од 12 мјесеци,
- 2) мала дјеца су дјеца у доби од једне до три године,
- 3) формуле за дојенчад су прерађена храна за посебне прехранбене потребе дојенчади у првим мјесецима живота које задовољавају прехранбене потребе дојенчади до увођења одговарајућег додатног храњења,
- 4) формуле након дојења су прерађена храна за посебне прехранбене потребе дојенчади када се уводи одговарајуће додатно, све разноликије, претежно течено храњење,
- 5) остаци пестицида (резидуе) у формулама за дојенчад и формулама након дојења су остаци средстава за заштиту биља, укључујући њихове метаболите и продукте који настају приликом њиховог распада или хемијским реакцијама.

Члан 3.

(1) Формуле за дојенчад и формуле након дојења које се стављају на тржиште треба, поред услова прописаних овим правилником, да испуњавају и остале услове утврђене прописима о храни.

(2) Формуле за дојенчад и формуле након дојења могу се стављати на тржиште само у оригиналном паковању.

(3) Формуле за дојенчад и формуле након дојења не садржавају ниједну супстанцу у количини која може угрозити здравље дојенчади и мале дјеце.

Члан 4.

(1) Формуле за дојенчад и формуле након дојења производе се од састојака за које је на основу општеприхваћених научних сазнања потврђено да су прикладни за исхрану дојенчади и мале дјеце.

(2) Сви састојци и прехранбени адитиви не садрже глутен.

Члан 5.

(1) Формуле за дојенчад производе се од извора бјеланчевина које су наведене у тачки 2. Прилога 1. који чини саставни дио овог правилника и других састојака хране за

које је општеприхваћеним научним методама утврђено да су примјерени за посебне прехранбене потребе дојенчади од њиховог рођења.

(2) Формуле након дојења производе се од извора бјеланчевина које су наведене у тачки 2. Прилога 2. који чини саставни дио овог правилника и других састојака хране за које је општеприхваћеним научним методама утврђено да су примјерени за посебне прехранбене потребе дојенчади која имају више од шест мјесеци.

Члан 6.

(1) Састојци формула за дојенчад наведени су у Прилогу 1. овог правилника, при чему је потребно узети у обзир аминокиселински састав у мајчином млијеку из Прилога 3, који чини саставни дио овог правилника.

(2) У случају када се формула за дојенчад производи од бјеланчевина крављег или козјег млијека одређених у тачки 2.1 Прилога 1. овог правилника, а садржај бјеланчевина је између најмање вриједности и 0,5 g/100 kJ (2g/100 kcal), треба се доказати примјереност формуле за дојенчад за посебне прехранбене потребе дојенчади кроз одговарајућа испитивања, спроведена пратећи општеприхваћене стручне смјернице.

(3) У случају када се формула за дојенчад производи од хидролизата бјеланчевина одређених у тачки 2.2 Прилога 1. овог правилника, а садржај бјеланчевина је између најмање вриједности и 0,56 g/100kJ (2,25 g/100 kcal), треба се доказати примјереност формуле за дојенчад за посебне прехранбене потребе дојенчади кроз одговарајућа испитивања, спроведена пратећи општеприхваћене стручне смјернице, у складу са одговарајућом спецификацијом наведеном у Прилогу 4. који чини саставни дио овог правилника.

(4) Састојци формула након дојења налазе се у Прилогу 2. овог правилника, при чему је потребно узети у обзир аминокиселински састав мајчиног млијека из Прилога 3. овог правилника.

(5) У случају када се формула након дојења производи од хидролизата бјеланчевина одређених у тачки 2.2 Прилога 2. овог правилника, а садржај бјеланчевина је између најмање вриједности и 0,56 g/100kJ (2,25 g/100 kcal), треба се доказати примјереност формуле након дојења за посебне прехранбене потребе дојенчади кроз одговарајуће студије, спроведене пратећи општеприхваћене стручне смјернице, у складу са одговарајућом спецификацијом наведеном у Прилогу 4. овог правилника.

(6) За припрему готових формула за дојенчад и формула након дојења додаје се само вода.

(7) Када се припрема према упутствима за употребу, производ не смије садржавати грудвице и грубе честице и треба бити прикладан за адекватну исхрану дојенчади и мале дјеце, при чему се производи и његове компоненте не смију третирати јонизујућим зрачењем.

(8) При производњи формула за дојенчад и формула након дојења потребно је поштовати захтјеве за употребу састојака наведене у прилозима 1. и 2. овог правилника.

Члан 7.

(1) У формуле за дојенчад и формуле након дојења могу се додавати супстанце и њихови хемијски облици наведени у Прилогу 5. који чини саставни дио овог правилника.

(2) За поједине супстанце из става 1. овог члана које се користе у производњи формула за дојенчад и формула након дојења примјењују се критеријуми чистоће прописани фармакопејом и/или посебним прописима о храни.

Члан 8.

(1) Формуле за дојенчад и формуле након дојења не садрже остатке појединих пестицида у нивоима већим од 0,01 mg/kg у производима спремним за употребу или припремљеним у складу са инструкцијама произвођача, при чему се за одређивање нивоа остатака пестицида примјењују општеприхваћене стандардизоване аналитичке методе.

(2) Пестициди наведени у Прилогу 6. који чини саставни дио овог правилника не користе се у пољопривредним производима намијењеним за производњу формула за дојенчад и формула након дојења.

(3) Пестициди који су наведени у табели 1. Прилога 6. овог правилника нису употребљени ако ниво њиховог остатка није већи од 0,003 mg/kg, при чему се тај ниво сматра границом квантификације аналитичких метода, која се редовно ревидира у складу са техничким напретком.

(4) Пестициди који су наведени у табели 2. Прилога 6. овог правилника нису употребљавани ако ниво њиховог остатка није већи од 0,003 mg/kg.

(5) Изузетно од става 1. овог члана, за пестициде наведене у Прилогу 7. који чини саставни дио овог правилника, употребљавају се максимално допуштени нивои остатака наведени у овом прилогу.

(6) Максимално допуштени нивои остатака пестицида из овог члана вриједе за производе који су спремни за употребу или припремљени према упутствима произвођача.

Члан 9.

Формуле за дојенчад и формуле након дојења стављају се на тржиште под називом „формуле за дојенчад“ или „почетна храна за дојенчад“ и „формуле након дојења“ или „прелазна храна за дојенчад“, осим ако је другачије одређено чланом 10. овог правилника.

Члан 10.

Формуле за дојенчад и формуле након дојења које су у потпуности произведене од бјеланчевина крављег или козјег млијека, стављају се на тржиште под називом „млијеко за дојенчад“ или „почетна млијечна храна за дојенчад“ и „млијеко након дојења“ или „прелазна млијечна храна након дојења“.

Члан 11.

(1) Приликом означавања формуле за дојенчад и формуле након дојења, поред одредаба наведених прописом о пружању информација потрошачима, потребно је навести и сљедеће:

1) формула за дојенчад треба да садржи изјаву да је производ прилагођен за посебне прехранбене потребе дојенчади од рођења, када нису уопште или нису довољно дојена,

2) формула након дојења треба да садржи изјаву:

1. да је производ прилагођен за посебне прехранбене потребе за дојенчад која имају више од шест мјесеци,

2. да је само дио разнолике исхране,

3. да се не смије користити као замјена за мајчино млијеко током првих шест мјесеци живота,

4. да се одлука о увођењу додатне исхране, укључујући све изузетке до доби од шест мјесеци, прихвата само према савјету нутрициониста, медицинских и других стручњака, на основу појединачних посебних потреба за раст и развој дојенчета,

3) на формулама за дојенчад и формулама након дојења наводи се:

1. расположива енергетска вриједност изражена у kJ и kcal, при чему се садржај бјеланчевина, угљених хидрата и масти бројчано изражава на 100 ml готовог obroka,

2. просјечна количина сваке минералне супстанце и витамина наведених у прилозима 1. и 2. овог правилника и према потреби, холина, инозитола и карнитина, бројчано изражени на 100 ml готовог obroka,

3. упутство за правилну припрему, чување и одлагање производа, те упозорење од опасности по здравље при непрописној припреми и чувању.

Члан 12.

Приликом означавања формуле за дојенчад и формуле након дојења, може се наводити и слjedeће:

1) за формуле за дојенчад и формуле након дојења:

1. просјечна количина хранљивих супстанци из члана 7. став 1. овог правилника на 100 ml готовог obroka, а који нису обухваћени чланом 11. став 1. тачка 3) алинеја друга овог правилника,

2) за формуле након дојења:

1. осим бројчаних података, могу се навести и подаци о витаминима и минералним супстанцама наведеним у Прилогу 8. који чини саставни дио овог правилника, на 100 ml готовог obroka, изражени као постотак дневно препоручене количине (RDA).

Члан 13.

(1) Означавање, представљање и рекламирање формула за дојенчад и формула након дојења врши се на такав начин да се пружи неопходне информације о посебној употреби ових производа тако да се не утиче негативно на дојење.

(2) Не користе се слjedeће ријечи: „хуманизован“, „матернизован“, „прилагођен“ или слични изрази.

Члан 14.

(1) Формуле за дојенчад се означавају тако да садрже и слjedeће податке, испред којих се налазе ријечи: „Важно упозорење“:

1) изјаву о предности дојења,

2) изјаву која препоручује да се производ употребљава само према савјету нутрициониста, медицинских или других стручњака.

(2) Формуле за дојенчад и формуле након дојења не смију се означавати сликама дојенчади нити другим сликама или текстовима који би могли подстицати употребу производа, али могу садржавати графичке приказе за лакше препознавање производа и за илустрацију начина припреме.

(3) Формуле за дојенчад могу се означавати тако да садрже прехранбене и здравствене тврдње искључиво у складу са Прилогом 9. који чини саставни дио овог правилника.

Члан 15.

Формуле за дојенчад и формуле након дојења означавају се на начин који потрошачима омогућава јасно разликовање формуле за дојенчад и формуле након дојења да би се избјегао ризик замјене између формула за дојенчад и формула након дојења.

Члан 16.

Означавање у складу са чл. 13. до 15. овог правилника односи се на презентовање наведене хране, посебно на њен облик, изглед или амбалажу, материјале који се користе за паковање, начин на који је дизајнирана или окружење у којем је изложена као и на рекламирање.

Члан 17.

(1) Формуле за дојенчад могу се рекламирати само у публикацијама специјализованим за његу дојенчади, те у стручним публикацијама.

(2) Формуле за дојенчад се не рекламирају на продајним мјестима нити се узорци или други рекламни материјал за подстицање продаје формуле за дојенчад дају директно потрошачу у малопродаји, као што су посебно излагање, купони за попуст, поклони, посебне продаје, понуда по рекламним цијенама и везана продаја.

Члан 18.

Приликом првог стављања на тржиште Републике Српске формула за дојенчад и формула након дојења, субјект у пословању са храном треба да поступа у складу са посебним прописом о садржају и начину вођења Регистра хране за посебне прехранбене потребе, Регистра додатака исхрани и Регистра хране обогаћене нутријентима.

Члан 19.

Ступањем на снагу овог правилника престаје да се примјењује Правилник о условима у погледу здравствене исправности дијететских намирница које се могу стављати у промет („Службени лист СФРЈ“, бр. 4/85, 70/86 и 69/91).

Члан 20.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број: 11/08-052-34/17
Датум: 25. 01. 2018. године

МИНИСТАР
Драган Богданић, др мед.

ПРИЛОГ 1.

ОСНОВНИ СASTOЛЦИ ФОРМУЛА ЗА ДОЈЕНЧАД ПРИПРЕМЉЕНИХ ПРЕМА УПУТСТВУ ПРОИЗВОЂАЧА

Вриједности одређене у овом прилогу односе се на готов припремљен оброк, који се као такав ставља у промет или се припрема према упутству произвођача.

1. ЕНЕРГЕТСКА ВРИЈЕДНОСТ

Најмања	Највећа
250 kJ/100 ml (60 kcal/100 ml)	295 kJ/100 ml (70 kcal/100 ml)

2. БЈЕЛАНЧЕВИНЕ

(Садржај бјеланчевина = садржај азота · 6,25)

2.1 Формуле за дојенчад произведене од бјеланчевина крављег или козјег млијека

Најмања	Највећа
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

За једнаку енергетску вриједност, формула за дојенчад треба да садржи расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 3). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања може се приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 2, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2. Однос између метионина и цистина може бити већи од 2, али не већи од 3, под условом да се примјереност производа за посебне прехранбене потребе код дојенчади докаже у одговарајућим испитивањима, изведеним у складу са општеприхваћеним смјерницама о плану и вођењу таквих испитивања. Могу се употребљавати само L-форме аминокиселина.

2.2 Формуле за дојенчад произведене од хидролизата бјеланчевина

Најмања	Највећа
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

За једнаку енергетску вриједност формуле за дојенчад морају садржавати расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 3). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања се може приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 2, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2. Однос између метионина и цистина може бити већи од 2, али не већи од 3, под условом да се примјереност производа за посебне прехранбене потребе код дојенчади докаже одговарајућим испитивањима, изведеним у складу са општеприхваћеним смјерницама о плану и вођењу таквих испитивања. Садржај L-карнитина најмање је једнак 0,3 mg/100 kJ (1,2 mg/100 kcal).

2.3 Формуле за дојенчад произведене од изолата бјеланчевина из соје, самих или у мјешавини са бјеланчевинама крављег или козјег млијека.

Најмања	Највећа
0,56 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	0,7 g/100 kJ (3 g/100 kcal)

За производњу почетне хране за дојенчад употребљавају се само изолати бјеланчевина соје.

За једнаку енергетску вриједност почетна храна за дојенчад мора садржавати расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 5). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања се може приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 2, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2. Однос између метионина и цистина може бити већи од 2, али не већи од 3, под условом да се примјереност производа за посебне прехранбене потребе дојенчади докаже одговарајућим испитивањима, изведеним у складу са општеприхваћеним смјерницама о плану и вођењу таквих испитивања. Садржај L-карнитина најмање је једнак 0,3 mg/100 kJ (1,2 mg/100 kcal).

2.4. У свим се примјерима аминокиселине могу додати формулама за дојенчад само за побољшање прехранбене вриједности бјеланчевина и само у количинама потребним у ту сврху.

3. ТАУРИН

Ако се таурин додаје формулама за дојенчад његов садржај не смије бити већи од 2,9 mg/100 kJ (12 mg/100 kcal).

4. ХОЛИН

Најмања	Највећа
1,7 mg/100 kJ (7 mg/100 kcal)	12 mg/100 kJ (50 mg/100 kcal)

5. МАСТИ

Најмања	Највећа
1,05 g/100 kJ (4,4 g/100 kcal)	1,4 g/100 kJ (6,0 g/100 kcal)

5.1 Забрањена је употреба слједећих састојака:

- сусамовог уља,
- уља сјемена памука.

5.2 Лауринска киселина и миристинска киселина

Најмања	Највећа
–	Посебно или заједно 20% од укупног садржаја масти

5.3 Садржај трансмасних киселина не смије прекорачити 3% укупног садржаја масти

5.4 Садржај ерука киселине не смије прекорачити 1% укупног садржаја масти

5.5 Лиолна киселина (у облику глицерида = линолеата)

Најмања	Највећа
70 mg/100 kJ (300 mg/100 kcal)	285 mg/100 kJ (1 200 mg/100 kcal)

5.6 Садржај алфа линоленске киселине не смије бити мањи од 12 mg/100 kJ (50 mg/100 kcal)

Однос између линолне и алфа линоленске киселине не смије бити мањи од 5 нити већи од 15.

5.7 Могу се додати дуголанчане вишеструко незасићене масне киселине (20 и 22 атома угљеника). У том примјеру њихов садржај не смије прекорачити:

- 1% укупног садржаја масти за n-3 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина и
- 2% укупног садржаја масти за n-6 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина (1% укупног садржаја масти за арахидонску киселину (20 : 4 n-6)

Садржај еикосапентаенске киселине (ЕРА, 20 : 5 n-3) не смије прекорачити садржај докосахекаенске киселине (ДНА, 22 : 6 n-3).

Садржај докосахекаенске киселине (22 : 6 n-3) не смије прекорачити садржај n-6 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина.

6. ФОСФОЛИПИДИ

Садржај фосфолипида у формулама за дојенчад не смије бити већи од 2 g/l.

7. ИНОЗИТОЛ

Најмања	Највећа
1 mg/100 kJ (4 mg/100 kcal)	10 mg/100 kJ (40 mg/100 kcal)

8. УГЉЕНИ ХИДРАТИ

Најмања	Највећа
2,2 g/100 kJ (9 g/100 kcal)	3,4 g/100 kJ (14 g/100 kcal)

8.1 Могу се употребљавати само сљедећи угљени хидрати:

- лактоза,
- малтоза,
- сахароза,
- глюкоза,
- малтодекстрини,
- глюкозни сируп или осушени глюкозни сируп,
- активирани скроб (природно без глутена),
- желатинизовани скроб (природно без глутена).

8.2 Лактоза

Најмања	Највећа
1,1 g/100 kJ (4,5 g/100 kcal)	–

Та се одредба не примјењује на формуле за дојенчад, у којој изолати бјеланчевина соје представљају више од 50% укупног садржаја бјеланчевина.

8.3 Сахароза

Сахароза се смије додати само формулама за дојенчад произведеним од хидролизата бјеланчевина. У том случају њен садржај не смије прекорачити 20% укупног садржаја

угљикохидрата.

8.4 Глукоза

Глукоза се смије додати само формулама за дојенчад произведеним од хидролизата бјеланчевина. У том случају њен садржај не смије прекорачити 0,5 g/100 kJ (2 g/100 kcal).

8.5 Активирани скроб и/или желатинизовани скроб

Најмања	Највећа
–	2 g/100 ml и 30% од укупног садржаја угљених хидрата

9. ФРУКТО-ОЛИГОСАХАРИДИ И ГАЛАКТО-ОЛИГОСАХАРИДИ

Фрукто-олигосахариди и галакто-олигосахариди могу се додати формулама за дојенчад. У том случају њихов садржај не смије прекорачити 0,8 g/100 ml у комбинацији 90% олигогалактозил-лактозе и 10% олигофруктозил сахарозе велике молекуларне тежине. Друге комбинације и граничне вриједности фрукто-олигосахарида и галакто-олигосахарида могу се употребљавати у складу са чланом 6.

10. МИНЕРАЛНЕ СУПСТАНЦЕ

10.1 Формуле за дојенчад произведене од бјеланчевина крављег или козјег млијека или хидролизата бјеланчевина

	На 100 kJ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Натријум (mg)	5	14	20	60
Калијум (mg)	15	38	60	160
Хлорид (mg)	12	38	50	160
Калцијум (mg)	12	33	50	140
Фосфор (mg)	6	22	25	90
Магнезијум (mg)	1,2	3,6	5	15
Жељезо (mg)	0,07	0,3	0,3	1,3

Цинк (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Бакар (µg)	8,4	25	35	100
Јод (µg)	2,5	12	10	50
Селен (µg)	0,25	2,2	1	9
Манган (µg)	0,25	25	1	100
Флуорид (µg)	-	25	-	100

Однос између калцијума и фосфора не би требало да буде мањи од 1 нити већи од 2. 10.2 Формуле за дојенчад произведене од изолата бјеланчевина соје, самих или у мјешавини с бјеланчевинама крављег или козјег млијека.

Примјењују се сви захтјеви из тачке 10.1, изузев захтјева који се односе на жељезо и фосфор, како слиједи:

	На 100 kJ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Жељезо (mg)	0,12	0,5	0,45	2
Фосфор (mg)	7,5	25	30	100

11. ВИТАМИНИ

	На 100 kJ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Витамин А (µg-RE) ¹⁰	14	43	60	180
Витамин D (µg) ¹¹	0,25	0,65	1	2,5
Тиамин (µg)	14	72	60	300
Рибофлавин (µg)	19	95	80	400
Ниацин (µg) ¹²	72	375	300	1500
Пантотенска	95	475	400	2000

киселина (µg)				
Витамин В6 (µg)	9	42	35	175
Биотин (µg)	0,4	1,8	1,5	7,5
Фолна киселина (µg)	2,5	12	10	50
Витамин Б12 (µg)	0,025	0,12	0,1	0,5
Витамин Ц (mg)	2,5	7,5	10	30
Витамин К (µg)	1	6	4	25
Витамин Е (mg α-ТЕ) ¹³	0,5/g вишеструко незасићених масних киселина, изражених као линолеинска киселина и изражено на двоструку везу ¹⁴ , али не мање од 0,1 mg на расположивих 100 кJ	1,2	0,5/g вишеструко незасићених масних киселина, изражених као линолеинска киселина и изражено на двоструку везу ¹⁴ , али не мање од 0,1 mg на расположивих 100 кJ	5

¹⁰ RE = сви еквиваленти трансретинола.

¹¹ У облику холекалциферола, од чега 10 µg = 400 i. u. витамина Д.

¹² Ниацин у готовом, формираном облику.

¹³ α-ТЕ = еквивалент d-α-токоферола.

¹⁴ 0,5 mg α-ТЕ/1 г линолне киселине (18 : 2 n-6); 0,75 mg α-ТЕ/1 г α-линоленске киселине (18 : 3 n-3); 1,0 mg α-ТЕ/1 г арахидонске киселине (20 : 4 n-6); 1,25 mg α-ТЕ/1 g еикосапентаенске киселине (20 : 5 n-3); 1,5 mg α-ТЕ/1 g докосахексаенске киселине (22 : 6 n-3).

12. НУКЛЕОТИДИ

Могу се додати следећи нуклеотиди:

	Најмања ¹⁵	
	(mg/100 kJ)	(mg/100 kcal)
Цитидин-5'-монофосфат	0,60	2,50
Уридин-5'-монофосфат	0,42	1,75
Аденозин-5'-монофосфат	0,36	1,50
Гванозин-5'-монофосфат	0,12	0,50
Инозин-5'-монофосфат	0,24	1,00

¹⁵ Укупна концентрација нуклеотида не смије прекорачити 1,2 mg/100 kJ (5 mg/100 kcal).

ПРИЛОГ 2.

ОСНОВНИ САСТОЈЦИ ФОРМУЛА НАКОН ДОЈЕЊА ПРИПРЕМЉЕНИХ ПРЕМА УПУТСТВУ ПРОИЗВОЂАЧА

Вриједности одређене у овом прилогу односе се на коначан припремљени оброк, који се као такав ставља у промет или се припрема према упутству произвођача.

1. ЕНЕРГЕТСКА ВРИЈЕДНОСТ

Најмања	Највећа
250 kJ/100 ml (60 kcal/100 ml)	295 kJ/100 ml (70 kcal/100 ml)

2. БЈЕЛАНЧЕВИНЕ

(Садржај бјеланчевина = садржај азота · 6,25)

2.1 Формуле након дојења произведене од бјеланчевина крављег или козјег млијека

Најмања	Највећа
0,45 g/100 kJ (1,8 g/100 kcal)	0,8 g/100 kJ (3,5 g/100 kcal)

За једнаку енергетску вриједност формуле након дојења морају садржавати расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 3). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања се може приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 3, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2.

2.2 Формуле након дојења произведене од хидролизата бјеланчевина

Најмања	Највећа
0,56 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	0,8 g/100 kJ (3,5 g/100 kcal)

За једнаку енергетску вриједност формуле након дојења морају садржавати расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 3). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања се може приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 3, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2.

2.3 Формуле након дојења произведене из изолата бјеланчевина соје посебно или у мјешавини са протеинима крављег или козјег млијека

Најмања	Највећа
0,56 g/100 kJ (2,25 g/100 kcal)	0,8 g/100 kJ (3,5 g/100 kcal)

За производњу формула након дојења употребљавају се само изолати бјеланчевина соје. За једнаку енергетску вриједност формуле након дојења морају садржавати расположиву количину сваке есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине, која је најмање једнака количини садржаној у референтној бјеланчевини (мајчино млијеко, као што је одређено у Прилогу 5). Међутим, концентрација метионина и цистина у сврху прерачунавања се може приказати заједно, ако однос између метионина и цистина није већи од 3, и концентрација фенилаланина и тирозина, ако однос између фенилаланина и тирозина није већи од 2.

2.4 У свим примјерима се аминокиселине могу додати формулама након дојења само за побољшање прехранбене вриједности бјеланчевина и само у количинама потребним у ту сврху.

3. ТАУРИН

Ако се таурин додаје храни за наставак исхране дојенчади, његов садржај не смије бити већи од 2,9 mg/100 kJ (12 mg/100 kcal).

4. МАСТИ

Најмања	Највећа
0,96 g/100 kJ (4,0 g/100 kcal)	1,4 g/100 kJ (6,0 g/100 kcal)

4.1 Забрањена је употреба слједећих супстанци:

- сусамовог уља,
- уља сјемена памука.

4.2 Лаурина киселина и миристинска киселина

Најмања	Највећа
–	Посебно или заједно 20% од укупног садржаја масти

4.3 Садржај трансмасних киселина не смије прекорачити 3% укупног садржаја масти

4.4 Садржај ерука киселине не смије прекорачити 1% укупног садржаја масти

4.5 Линолна киселина (у облику глицерида = линолеата)

Најмања	Највећа
70 mg/100 kJ (300 mg/100 kcal)	285 mg/100 kJ (1200 mg/100 kcal)

4.6 Садржај алфа линоленске киселине не смије бити мањи од 12 mg/100 kJ (50 mg/100 kcal)

Однос између линолне и алфа линоленске киселине не смије бити мањи од 5 нити већи од 15.

4.7 Могу се додати дуголанчане вишеструко незасићене киселине (20 и 22 атома угљика).

У том случају њихов садржај не смије прекорачити:

– 1% укупног садржаја масти за n-3 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина и

– 2% укупног садржаја масти за n-6 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина (1% укупног садржаја масти за арахидонску киселину [20 : 4 n-6]).

Садржај еикосапентаенске киселине (ЕРА, 20 : 5 n-3) не смије прекорачити садржај

докосахексаенске киселине (ДНА, 22 : 6 n-3).

Садржај докосахексаенске киселине (22 : 6 n-3) не смије прекорачити садржај n-6 дуголанчаних вишеструко незасићених масних киселина.

5. ФОСФОЛИПИДИ

Садржај фосфолипида у храни за наставак исхране дојенчади не смије бити већи од 2 g/l.

6. УГЉЕНИ ХИДРАТИ

Најмања	Највећа
2,2 g/100 kJ (9 g/100 kcal)	3,4 g/100 kJ (14 g/100 kcal)

6.1 Забрањена је употреба састојака који садрже глутен

6.2 Лактоза

Најмања	Највећа
1,1 g/100 kJ (4,5 g/100 kcal)	–

Ова одредба се не примјењује на формуле након дојења, у којој изолати бјеланчевина соје представљају више од 50% укупног садржаја бјеланчевина.

6.3 Сахароза, фруктоза, мед

Најмања	Највећа
–	Посебно или заједно 20% од укупног садржаја угљених хидрата

Мед се обрађује тако да се униште споре цлостридум ботулинум.

6.4 Глукоза

Глукоза се смије додати само храни за наставак исхране дојенчади, произведеној од хидролизата бјеланчевина. У том случају њен садржај не смије прекорачити 0,5 g/100 kJ (2 g/100 kcal).

7. ФРУКТО-ОЛИГОСАХАРИДИ И ГАЛАКТО-ОЛИГОСАХАРИДИ

Фрукто-олигосахариди и галакто-олигосахариди могу се додати формулама након дојења.

У том случају њихов садржај не смије прекорачити 0,8 g/100 ml у комбинацији 90% олигогалактозил-лактозе и 10% олигофруктозил-сахарозе велике молекуларне тежине.

Друге комбинације и граничне вриједности фрукто-олигосахарида и галакто-

олигосахарида могу се употребљавати у складу са чланом 6. овог правилника.

8. МИНЕРАЛНЕ СУПСТАНЦЕ

8.1 Формуле након дојења произведене од бјеланчевина крављег или козјег млијека или хидролизата бјеланчевина

	На 100 кЈ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Натријум (mg)	5	14	20	60
Калијум (mg)	15	38	60	160
Хлорид (mg)	12	38	50	160
Калцијум (mg)	12	33	50	140
Фосфор (mg)	6	22	25	90
Магнезиј (mg)	1,2	3,6	5	15
Жељезо (mg)	0,14	0,5	0,6	2
Цинк (mg)	0,12	0,36	0,5	1,5
Бакар (µg)	8,4	25	35	100
Јод (µg)	2,5	12	10	50
Селен (µg)	0,25	2,2	1	9
Манган (µg)	0,25	25	1	100
Флуорид (µg)	-	25	-	100

Однос између калцијума и фосфора не би требало да буде мање од 1 нити веће од 2.

8.2 Формуле након дојења, произведене од изолата бјеланчевина из соје, посебно или у мјешавини са бјеланчевинама крављег или козјег млијека.

Примјењују се сви захтјеви из тачке 8.1, изузев захтјева који се односе на жељезо и фосфор, како слиједи:

	На 100 кЈ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Жељезо (mg)	0,22	0,65	0,9	2,5
Фосфор (mg)	7,5	25	30	100

9. ВИТАМИНИ

	На 100 kJ		На 100 kcal	
	Најмања	Највећа	Најмања	Највећа
Витамин А ($\mu\text{g-RE}$) ¹⁶	14	43	60	180
Витамин Д (μg) ¹⁷	0,25	0,75	1	3
Тиамин (μg)	14	72	60	300
Рибофлавин (μg)	19	95	80	400
Ниацин (μg) ¹⁸	72	375	300	1500
Пантотенска киселина (μg)	95	475	400	2000
Витамин Б6 (μg)	9	42	35	175
Биотин (μg)	0,4	1,8	1,5	7,5
Фолна киселина (μg)	2,5	12	10	50
Витамин Б12 (μg)	0,025	0,12	0,1	0,5
Витамин Ц (mg)	2,5	7,5	10	30
Витамин К (μg)	1	6	4	25
Витамин Е (mg α -TE) ¹⁹	0,5/g вишеструко незасићених масних киселина, изражених као линолеинска киселина и изражено на	1,2	0,5/g вишеструко незасићених масних киселина, изражених као линолеинска киселина и изражено на	5

	двоструку везу ²⁰ , али не мање од 0,1 mg на расположивих 100 kJ		двоструку везу ²⁰ , али не мање од 0,1 mg на расположивих 100 kJ	
--	--	--	--	--

¹⁶ RE = сви еквиваленти трансретинола.

¹⁷ У облику холекалциферола, од чега 10 µg = 400 i. u. витамина Д.

¹⁸ Ниацин у готову, формираном облику.

¹⁹ α-ТЕ = еквивалент d-α-токоферола.

²⁰ 0,5 mg α-ТЕ/1 g линолна киселине (18 : 2 n-6); 0,75 mg α-ТЕ/1 g α-линоленске киселине (18 : 3 n-3); 1,0 mg α-ТЕ/1 g арахидонске киселине (20 : 4 n-6); 1,25 mg α-ТЕ/1 g еикосапентенска киселине – ЕРА (20 : 5 n-3); 1,5 mg α-ТЕ/1 g докосахекаенска киселине – ДНА (22 : 6 n-3).

10. НУКЛЕОТИДИ

Могу се додати следећи нуклеотиди:

	Највећа ²¹	
	(mg/100 kJ)	(mg/100 kcal)
Цитидин-5'-монофосфат	0,60	2,50
Уридин-5'-монофосфат	0,42	1,75
Аденозин-5'-монофосфат	0,36	1,50
Гванозин-5'-монофосфат	0,12	0,50
Инозин-5'-монофосфат	0,24	1,00

²¹ Укупна концентрација нуклеотида не смије прекорачити 1,2 mg/100 kJ (5 mg/100 kcal).

ПРИЛОГ 3.

ЕСЕНЦИЈАЛНЕ И УСЛОВНО ЕСЕНЦИЈАЛНЕ АМИНОКИСЕЛИНЕ У МАЈЧИНОМ МЛИЈЕКУ

Есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине у мајчином млијеку изражене на 100 кЈ и 100 kcal су следеће:

	На 100 кЈ ¹	На 100 kcal
Цистин	9	38
Хистидин	10	40
Изолеуцин	22	90
Леуцин	40	166
Лизин	27	113
Метионин	5	23
Фенилаланин	20	83
Треонин	18	77
Триптофан	8	32
Тирозин	18	76
Валин	21	88

¹ 1 кЈ = 0,239 kcal

ПРИЛОГ 4.

СПЕЦИФИКАЦИЈА САДРЖАЈА БЈЕЛАНЧЕВИНА, ИЗВОР И ОБРАДА БЈЕЛАНЧЕВИНА КОРИШТЕНИХ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ФОРМУЛЕ ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛЕ НАКОН ДОЈЕЊА СА САДРЖАЈЕМ БЈЕЛАНЧЕВИНА МАЊОМ ОД 0,56 g/100 кЈ (2,25 g/100 kcal), ПРОИЗВЕДЕНИХ ИЗ ХИДРОЛИЗАТА БЈЕЛАНЧЕВИНА СУРУТКЕ ДОБИЈЕНИХ ИЗ БЈЕЛАНЧЕВИНА КРАВЉЕГ МЛИЈЕКА

1. Садржај бјеланчевина

Садржај бјеланчевина = садржај азота · 6,25

Најмања	Највећа
0,44 g/100 кЈ	0,7 g/100 кЈ
(1,86 g/100 kcal)	(3 g/100 kcal)

2. Извор бјеланчевина

Бјеланчевине деминерализоване слатке сурутке из крављег млијека након ензиматског таложења казеина састоје се од:

(а) 63% изолата бјеланчевине сурутке без казеино-гликомакропептида, са садржајем бјеланчевина најмање 95% бјеланчевина на суву супстанцу и денатурисане бјеланчевине мање од 70% и са највише 3% садржаја пепела и

(б) 37% концентрата бјеланчевине слатке сурутке са садржајем бјеланчевина од најмање 87% бјеланчевина на суву супстанцу и денатурисане бјеланчевине мање од 70% и с највише 3,5% садржаја пепела.

3. Прерада бјеланчевина

Двофазни поступак хидролизе са употребом трипсина у фази термичке обраде (од 3 до 10 минута при од 80 °C до 100 °C) између обје фазе хидролизе.

4. Квалитет бјеланчевина

Есенцијалне и условно есенцијалне аминокиселине у мајчином млијеку изражене у mg на 100 кJ и 100 kcal су сљедеће:

	На 100 кJ ¹	На 100 kcal
Аргинин	16	69
Цистин	6	24
Хистидин	11	45
Изолеуцин	17	72
Леуцин	37	156
Лизин	29	122
Метионин	7	29
Фенилаланин	15	62
Треонин	19	80
Триптофан	7	30
Тирозин	14	59
Валин	19	80

¹ 1 кJ = 0,239 kcal

ПРИЛОГ 5.

СУПСТАНЦЕ КОЈЕ СЕ МОГУ ДОДАТИ ФОРМУЛАМА ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛАМА НАКОН ДОЈЕЊА

Витамини
ВИТАМИН А
ретинол
ретинилацетат
ретинил-палмитат
ВИТАМИН Д
ергокалциферол
холекалциферол
ВИТАМИН Е
D-алфа токоферол
DL-алфа токоферол
D-алфа токоферил ацетат
DL-алфа токоферил ацетат
ВИТАМИН К
филохинон (фитоменадион)
ВИТАМИН Ц
L-аскорбинска киселина
натријум-L-аскорбат
калцијум-L-аскорбат
калијум-L-аскорбат
L-аскорбил-6-палмитат
ТИАМИН
тиамин-хидрохлорид
тиамин-мононитрат
РИБОФЛАВИН
рибофлавин
натријум-рибофлавин-5'- фосфат
НИАЦИН

никотинска киселина
никотинамид
ВИТАМИН Б6
пиридоксин-хидрохлорид
пиридоксин-5'- фосфат
ФОЛАТ
фолна киселина (птероилмоноглутаминска киселина)
ВИТАМИН Б12
цианокобаламин
хидроксикобаламин
БИОТИН
D-биотин
ПАНТОТЕНСКА КИСЕЛИНА
калцијум-D-пантотенат
натријум-D-пантотенат
декспантенол
Минерали
КАЛИЈУМ
калијум-бикарбонат
калијум-карбонат
калијум-хлорид
калијум-цитрат
калијум-глюконат
калијум-глицерофосфат
калијум-лактат
калијум-хидроксид
калијумове соли ортофосфорне киселине
КАЛЦИЈУМ
калцијум-карбонат
калцијум-хлорид
калцијумове соли лимунске киселине

калцијум-глюконат
калцијум-глицерофосфат
калцијум-лактат
калцијумове соли ортофосфорне киселине
калцијум хидроксид
МАГНЕЗИЈУМ
магнезијум-карбонат
магнезијум-хлорид
магнезијумове соли лимунске киселине
магнезијум-глюконат
магнезијумове соли ортофосфорне киселине
магнезијум-лактат
магнезијум-хидроксид
магнезијумоксид
магнезијум-сулфат
ЖЕЉЕЗО
жељезоцитрат
жељезо амонијум-цитрат
жељезоглюконат
жељезофумарат
жељезолактат
жељезосулфат
жељезодифосфат (жељезопирофосфат)
жељезосахарат
жељезобисглицинат
ЦИНК
цинкацетат
цинк-хлорид
цинк-цитрат
цинк-глюконат
цинк-лактат
цинкоксид
цинк-сулфат
БАКАР
бакар-карбонат
бакар-цитрат
бакар-глюконат

бакар-сулфат
комплекс лизина са бакром
МАНГАН
манган-карбонат
манган-хлорид
манган-цитрат
манган-глуконат
манган-сулфат
СЕЛЕН
натријум-селенат
натријум-селенит
ЈОД
калијум-јодид
калијум-јодат
натријум-јодид
НАТРИЈУМ
натријум-бикарбонат
натријум-карбонат
натријум-хлорид
натријум-цитрат
натријум-глуконат
натријум-лактат
натријум хидроксид
натријумове соли ортофосфорне киселине
Аминокиселине¹
L-аргинин и његов хидрохлорид
L-цистеин и његов хидрохлорид
цистин ² и његов хидрохлорид
L-хистидин и његов хидрохлорид

¹ За аминокиселине које се употребљавају у формулама за дојенчад и формулама након дојења смије се употребљавати само посебно наведени хидрохлорид.

² У случају употребе у формулама за дојенчад и формулама након дојења смије се употребљавати само облик L-цистина.

L-изолеуцин и његов хидрохлорид
L-леуцин и његов хидрохлорид
L-лизин и његов хидрохлорид
L-метионин
L-фенилаланин
L-треонин
L-триптофан
L-тирозин
L-валин
Карнитин и таурин
L-карнитин
L-карнитин-хидрохлорид
Таурин
L-карнитин-L-тарtrat
Нуклеотиди
аденозин-5'-фосфорна киселина (AMP)
натријумове соли AMP-а
цитидин-5'-монофосфорна киселина (CMP)
натријумове соли CMP-а
гуанозин-5'-фосфорна киселина (GMP)
натријумове соли GMP-а
инозин-5'-фосфорна киселина (IMP)
натријумове соли IMP-а
уридин-5'-фосфорна киселина (UMP)
натријумове соли UMP-а
Холин и инозитол
холин
холин-хлорид
холин-битартрат
холин-цитрат
инозитол

ПРИЛОГ 6.

ПЕСТИЦИДИ КОЈИ СЕ НЕ СМИЈУ КОРИСТИТИ У ПОЉОПРИВРЕДНИМ ПРОИЗВОДИМА НАМИЈЕЊЕНИМ ЗА ПРОИЗВОДЊУ ФОРМУЛА ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛА НАКОН ДОЈЕЊА

Табела 1.

Хемијски назив супстанце (објашњење остатка)
Дисулфотон (збир дисулфотона, дисулфотон сулфооксида и дисулфотон сулфона, изражен као дисулфотон)
Фенсулфотион (збир фенсулфотиона, његова кисикова аналога и њихових сулфона, изражен као фенсулфотион)
Фентин, изражен као трифенилтин-катјон
Халоксифоп (збир халоксифопа, његових соли и естера, укључујући конјугате, изражен као халоксифоп)
Хептаклор и трансхептаклор епоксид, изражен као хептаклор
Хексахлорбензен
Нитрофен
Ометоат
Тербуфос (збир тербуфоса, његова сулфооксида и сулфона, изражен као тербуфос)

Табела 2.

Хемијски назив супстанце
Алдрин и диелдрин, изражени као диелдрин
Ендрин

ПРИЛОГ 7.

МАКСИМАЛНО ДОЗВОЉЕНИ НИВОИ ОСТАКА ПЕСТИЦИДА, ОДНОСНО ЊИХОВИХ МЕТАБОЛИТА У ФОРМУЛАМА ЗА ДОЈЕНЧАД И ФОРМУЛАМА НАКОН ДОЈЕЊА

хемијски назив супстанце	Максимално дозвољен ниво остатка (mg/kg)
Кадусафос	0,006
Деметон-S-метил / деметон-S-метил-сулфон / оксидеметон-метил (засебно или у комбинацији, изражен као деметон-S-метил)	0,006
Етопрофос	0,008
Фипронил (број фипронила и фипронил-десулфинила, изражен као фипронил)	0,004
Пропинеб/пропиленетиуреа (број пропинеба и пропиленетиурее)	0,006

ПРИЛОГ 8.

РЕФЕРЕНТНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ ПРЕХРАМБЕНЕ ВРИЈЕДНОСТИ ХРАНЕ, НАМИЈЕЊЕНЕ ДОЈЕНЧАДИ И МАЛОЈ ДЈЕЦИ

Хранљива супстанца	Референтна вриједност
Витамин А	(μg) 400
Витамин Д	(μg) 7
Витамин Е	(mg TE) 5
Витамин К	(μg) 12
Витамин Ц	(mg) 45
Тиамин	(mg) 0,5
Рибофлавин	(mg) 0,7
Ниацин	(mg) 7

Витамин Б ₆	(mg) 0,7
Фолат	(µg) 125
Витамин Б ₁₂	(µg) 0,8
Пантотенска киселина	(mg) 3
Биотин	(µg) 10
Калцијум	(mg) 550
Фосфор	(mg) 550
Калијум	(mg) 1 000
Натријум	(mg) 400
Хлорид	(mg) 500
Жељезо	(mg) 8
Цинк	(mg) 5
Јод	(µg) 80
Селен	(µg) 20
Бакар	(mg) 0,5
Магнезијум	(mg) 80
Манган	(mg) 1,2

ПРИЛОГ 9.

ПРЕХРАМБЕНЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ ТВРДЊЕ ЗА ФОРМУЛЕ ЗА ДОЈЕНЧАД И УСЛОВИ ЗА НАВОЋЕЊЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ ТВРДЊЕ

1. ПРЕХРАМБЕНЕ ТВРДЊЕ

Прехрамбена тврдња	Услови за навођење одговарајуће прехранбене тврдње
1.1 Само лактоза	Лактоза је једини присутан угљени хидрат
1.2 Без лактозе	Садржај лактозе није већи од 2,5 mg/100 кJ (10 mg/100 kcal)
1.3 Тврдња о доданим	Садржај

дуголанчаним вишеструко незасићеним масним киселинама или одговарајућа прехранбена тврдња о додатној докосахексаенској киселини	докосахексаенске киселине није мањи од 0,2% укупног садржаја масних киселина.
1.4 Прехранбена тврдња о додатку сљедећих необавезних састојака	
1.4.1 Таурин	Слободно додати у количини примјереној за потребне прехранбене намјене дојенчади и у складу са условима из Прилога 1.
1.4.2 Фрукто-олигосахариди и галакто-олигосахариди	
1.4.3 Нуклеотиди	

2. ЗДРАВСТВЕНЕ ТВРДЊЕ (УКЉУЧУЈУЋИ ТВРДЊЕ О СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД БОЛЕСТИ)

Здравствена тврдња	Услови за навођење одговарајуће здравствене тврдње
2.1 Смањење ризика од алергије на бјеланчевине млијека. Та здравствена тврдња може укључивати изразе који се односе на смањени алерген или алерген са смањеним својствима антигена.	<p>(а) На располагању морају бити објективно и научно провјерени подаци као доказ за наведена својства;</p> <p>(б) Формуле за дојенчад морају задовољавати одредбе из тачке 2.2 Прилога 1, а количина имунореактивних бјеланчевина, измјерених са методама које су опште признате као погодне је мања од 1% материја које садрже азот у храни;</p> <p>(в) Мора се навести да производ не смију користити дојенчад алергична на бјеланчевине од којих је производ произведен, осим ако општеприхваћена клиничка</p>

испитивања потврде да су формуле за дојенчад прихватљиве за више од 90% дојенчади (интервал поузданости 95%) која је преосјетљива на бјеланчевине из којих је хидролизат произведен;

(г) Формуле за дојенчад које се узимају орално не смију код животиња проузроковати осјетљивост на непромијењене бјеланчевине од којих су произведена.